

Ключові тези

орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів

*(Наказ МОН від 19.08.2016 № 1009 "Про внесення змін до наказу
Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 №1222")*

та методичних рекомендацій до оновлених програм початкової школи (1-4 клас)

(Лист МОН України від 17.08.2016 №1/9-437)

Ключові тези. Орієнтовні вимоги до оцінювання: загальні вимоги до оцінювання

Оцінювання – процес встановлення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом предмета, відповідно до вимог чинних програм.

Результати оцінювання навчальних досягнень учнів є **конфіденційною інформацією**, доступною для дитини та її батьків (або осіб, що їх замінюють).

Знято щомісячну оцінку за ведення зошитів. Цю практику було введено ще за радянських часів, проте жодних критеріїв цього оцінювання прописано не було.

Вимоги до оцінювання розроблено з урахуванням вікових особливостей дітей – **окремо для 1,2,3,4 класів** (у попередньому документі вимоги були загальні для учнів 1-4 класів).

Уніфіковано вимоги між усіма предметами в початковій школі та між предметами у початковій та основній школі.

Спрощено мову викладу документу з метою зручності використання вчителем (забрано нечіткі формулювання, на кшталт: “учень (учениця) формує досконалий за формою діалог”).

Види контролю:

- поточний контроль, що включає поточну перевірку та поточне оцінювання.
- підсумковий контроль включає підсумкову перевірку (тематична перевірка та підсумкова контрольна робота), а також підсумкове оцінювання за тему/семестр/рік.

НЕ ЗДІЙСНЮЮТЬСЯ тематичні перевірки (контрольні роботи) та підсумкове оцінювання за тему* з предметів:

- “Я у світі”;
- “Основи здоров’я”;
- “Трудове навчання”;
- “Образотворче мистецтво”;
- “Музичне мистецтво”;
- “Мистецтво”;
- “Фізична культура”;
- “Інформатика”.

* **Підсумкове оцінювання за тему** з навчальних предметів Українська мова, Літературне читання, Іноземна мова, Мова національної меншини, Математика, Природознавство здійснюється з урахуванням усіх поточних оцінок, отриманих під час вивчення розділу/теми (підтеми), та оцінки за тематичну контрольну роботу.

1 КЛАС:

ВЕРБАЛЬНО** оцінюються УСІ ПРЕДМЕТИ, в тому числі інваріантної (постійної) складової.

Підсумкова перевірка в 1 класі включає **ЛИШЕ** підсумкові контрольні роботи **в кінці навчального року**, жодних тематичних перевірок (контрольних робіт).

2 КЛАС:

ВЕРБАЛЬНО можуть оцінюватися УСІ ПРЕДМЕТИ, але виключно за рішенням педагогічної ради навчального закладу;

ВЕРБАЛЬНО оцінюються предмети **ВАРІАТИВНОЇ** складової, тобто предмети, які для вивчення було обрано навчальним закладом;

ВЕРБАЛЬНО оцінюються **ТАКІ** предмети **ІНВАРІАНТНОЇ** (постійної) складової:

- «Інформатика»;
- «Музичне мистецтво»;
- «Образотворче мистецтво»;
- інтегрований курс «Мистецтво»;
- «Основи здоров'я»;
- «Фізична культура»;
- «Я у світі»;
- «Трудове навчання».

ЗА 12-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ здійснюється оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів **ІНВАРІАНТНОЇ** (постійної) складової, що належать до наступних освітніх галузей:

- «Мова і література (мовний і літературний компоненти)»;
- «Математика»;
- «Природознавство».

Підсумкова перевірка включає **ТІЛЬКИ тематичну перевірку*****

** При **вербальному оцінюванні** використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і **відображають кількісний і якісний його результати**: ступінь засвоєння знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учнів.

*** **Тематична перевірка** здійснюється у формі тематичної контрольної роботи після опанування програмової теми/розділу (2-4 класи). У разі, коли тема/розділ розраховано на велику кількість годин, її/його розподіляють на логічно завершені частини – підтеми/підрозділи.

3 КЛАС:

ВЕРБАЛЬНО оцінюються предмети ВАРІАТИВНОЇ складової, тобто предмети, що було для вивчення обрано навчальним закладом;

ВЕРБАЛЬНО оцінюються ТАКІ предмети ІНВАРІАНТНОЇ (постійної) складової:

- «Інформатика»;
- «Музичне мистецтво»;
- «Образотворче мистецтво»;
- інтегрований курс «Мистецтво»;
- «Основи здоров'я»;
- «Фізична культура»;
- «Я у світі»;
- «Трудове навчання».

ЗА 12-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ здійснюється оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів ІНВАРІАНТНОЇ (постійної) складової, що належать до наступних освітніх галузей:

- «Мова і література (мовний і літературний компоненти)»;
- «Математика»;
- «Природознавство».

Підсумкова перевірка включає **ТІЛЬКИ тематичну перевірку.**

4 КЛАС:

ВЕРБАЛЬНО оцінюються предмети ВАРІАТИВНОЇ складової, тобто предмети, що було для вивчення обрано навчальним закладом;

ВЕРБАЛЬНО оцінюються ТАКІ предмети ІНВАРІАНТНОЇ (постійної) складової:

- «Інформатика»;
 - «Музичне мистецтво»;
 - «Образотворче мистецтво»;
 - інтегрований курс «Мистецтво»;
 - «Основи здоров'я»;
 - «Фізична культура»;
 - «Я у світі»;
 - «Трудове навчання».
-

1.1.4 Ключові тези. Орієнтовні вимоги до оцінювання: **загальні вимоги до оцінювання**

ЗА 12-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ здійснюється оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів ІНВАРІАНТНОЇ (постійної) складової, що належать до наступних освітніх галузей:

- «Мова і література (мовний і літературний компоненти)»;
- «Математика»;
- «Природознавство».

Підсумкова перевірка включає **тематичну перевірку та підсумкові контрольні роботи.**

1.2.1 Ключові тези. Орієнтовні вимоги до оцінювання: “Українська мова”

Ключові тези. Орієнтовні вимоги до оцінювання: “Українська мова”

ЗНЯТО оцінювання КАЛІГРАФІЇ та зниження балів за ВИПРАВЛЕННЯ, натомість оцінюватимуть графічні навички письма, культуру оформлення письмових робіт (охайність, розбірливість, розміщення записів), орфографію та пунктуацію.

ЗМІНЕНО ВИМОГИ норм оцінювання грамотності:

Рівень навчальних досягнень учня/учениці	Бали	БУЛО Кількість помилок	СТАЛО Кількість помилок
Початковий	1	9 і більше	17 і більше
	2	8 помилок	14-16 помилок
	3	7 помилок	11-13 помилок
Середній	4	6 помилок	8-10 помилок
	5	5 помилок	5-7 помилок
Достатній	7	3 помилки	2 негрубі та 2 грубі помилки, або 3 грубі
	8	2 помилки	2 негрубі та 1 груба або 1 негруба та 2 грубі помилки
	9	1 помилка	1 негруба та 1 груба помилки
Високий	10	1 негруба помилка або 2-3 виправлення	2 негрубі помилки
	11	1 виправлення	1 негруба помилка

АУДІЮВАННЯ (оцінювання аудіативних умінь) у 2-4 класах здійснюватимуть на уроках літературного читання.

ЛИШЕ ДІАГНОСТИЧНИЙ характер нестиме перевірка **читання** в кінці 1 класу. Головне завдання – не поставити оцінку, а зрозуміти ступінь сформованості умінь читати після першого року навчання в школі.

1.2.2 Ключові тези. Орієнтовні вимоги до оцінювання: “Українська мова”

ОКРЕСЛЕНО ВИМОГИ не тільки до обсягів текстів для диктантів, списування, аудіювання тощо, а й кількості слів з орфограмами, словникових слів.

Наприклад, у вимогах до формування змісту та оцінювання комбінованої роботи (диктант/списування із завданнями з мовної теми за змістом тексту) для 2-4 класів зазначається, що:

У 2 КЛАСІ: “**кількість орфограм** у тексті диктанту та пропущених орфограм у тексті для списування **становить 25% від загальної кількості слів у тексті**, у тому числі **2 слова з переліку** передбачених у програмі **слів**, значення, вимову і написання яких **учні мають запам’ятати**; кількість слів на **орфограми**, вивчення яких **не передбачено програмою** та які заздалегідь записуються на дошці, **не більше 1”**;

У 3-4 КЛАСАХ: “**кількість орфограм** у тексті диктанту та пропущених орфограм у тексті для списування **становить 25% від загальної кількості слів у тексті**, у тому числі **2 слова з переліку** передбачених у програмі **слів**, значення, вимову і написання яких **учні мають запам’ятати**; кількість слів на **орфограми**, вивчення яких не передбачено програмою та які заздалегідь записуються на дошці, **не більше 2”**.

ЗМЕНШЕНО кількість ПІДСУМКОВИХ РОБІТ:

- **1 КЛАС:** кількість робіт не зміниться – передбачено 1 роботу з читання та 1 роботу зі списування:

Вид перевірки	1 клас БУЛО		1 клас СТАЛО	
	I сем.	II сем.	I сем.	II сем.
Читання	–	1	–	1
Списування	–	1	–	1
Диктант	–	–	–	–
Перевірка мовних знань і вмінь	–	–	–	–
Письмовий переказ	–	–	–	–
Діалог (усно або письмово)				
Підсумкова контрольна робота/ Державна підсумкова атестація	–	–	–	–
Загальна кількість перевірок за семестр	–	2	–	2

1.2.3 Ключові тези. Орієнтовні вимоги до оцінювання: “Українська мова”

- 2 КЛАС. БУЛО – 13, СТАЛО - 9:

Вид перевірки	2 клас БУЛО		2 клас СТАЛО	
	I сем.	II сем.	I сем.	II сем.
Аудіювання	1	1	Перенесено до літературного читання	
Діалог (усно або письмово)	1	–	–	1
Усний переказ	–	1	Прибрано	
Усний твір	–	–	–	–
Читання	–	–	–	–
Письмовий переказ	–	–	–	–
Письмовий твір	–	–	–	–
Перевірка мовних знань і вмінь	2	2	1 (зменшено)	2
Диктант	1	2	2	1
Списування	1	1	1	1
Підсумкова контрольна робота/ Державна підсумкова атестація	–	–	–	–
Загальна кількість перевірок за семестр	6	7	4 (зменшено на 2)	5 (зменшено на 2)

- 3 КЛАС. БУЛО – 15, СТАЛО - 10:

Вид перевірки	3 клас БУЛО		3 клас СТАЛО	
	I сем.	II сем.	I сем.	II сем.
Аудіювання	1	1	Перенесено до літературного читання	
Діалог (усно або письмово)	1	–	1	–
Усний переказ	–	–	–	–
Усний твір	–	1	Прибрано	
Читання	–	–	–	–
Письмовий переказ	–	1	1	–
Письмовий твір	–	–	–	–
Перевірка мовних знань і вмінь	2	2	1 (зменшено)	2
Диктант	2	2	1 (зменшено)	2
Списування	1	1	1	1
Підсумкова контрольна робота/ Державна підсумкова атестація	–	–	–	–
Загальна кількість перевірок за семестр	7	8	5 (зменшено на 2)	5 (зменшено на 3)

1.2.4 Ключові тези. Орієнтовні вимоги до оцінювання: “Українська мова”

- 4 КЛАС. БУЛО – 17, СТАЛО - 11:

Вид перевірки	4 клас БУЛО		4 клас СТАЛО	
	I сем.	II сем.	I сем.	II сем.
Аудіювання	1	1	Перенесено до літературного читання	
Діалог (усно або письмово)	1	–	1	–
Усний переказ	–	–	–	–
Усний твір	–	1	Прибрано	
Читання	–	–	–	–
Письмовий переказ	1	–	1	–
Письмовий твір	–	1	Прибрано	
Перевірка мовних знань і вмінь	2	2	1 (зменшено)	2
Диктант	2	2	1 (зменшено)	2
Списування	1	1	1	1
Підсумкова контрольна робота/ Державна підсумкова атестація	–	1	–	1
Загальна кількість перевірок за семестр	8	9	5 (зменшено на 3)	6 (зменшено на 3)

Ключові тези. Орієнтовні вимоги до оцінювання: “Літературне читання”

ЗНЯТО ОЦІНЮВАННЯ темпу читання. Кількісні показники темпу читання лишилися, але **НАГОЛОШУЄТЬСЯ**, що ці показники – орієнтир для розвитку темпу читання, а не для перевірки та оцінювання.

ПЕРЕНЕСЕНО ТА ДОДАНО до “Літературного читання” **аудіювання**, адже в рамках цього предмету створено кращі умови для розвитку відповідних навичок.

НАГОЛОШЕНО, що при перевірці навички читання вголос пріоритетним є перевірка РОЗУМІННЯ дитиною прочитаного тексту.

ДІАГНОСТИЧНИЙ ХАРАКТЕР в 2 класі має поточна перевірка **навички читання мовчки**. В 3 та 4 класах вона перевірятиметься письмово за визначеними показниками.

ДОДАНО таблицю: “Орієнтовний розподіл поточної перевірки уміння читати напам’ять”:

Вид поточної перевірки	2 клас		3 клас		4 клас	
	I сем.	II сем.	I сем.	II сем.	I сем.	II сем.
Читання напам’ять віршованих текстів	2	2	3	2	3	3
Читання напам’ять прозових текстів	-	-	-	1 уривок з казки (30-35 слів)	1 уривок з казки (35-40 слів)	1 уривок з оповідання (35-40 слів)

Ключові тези. Орієнтовні вимоги до оцінювання:

“Математика”

ЗНЯТО ВИМОГИ щодо відступання клітинок при оформленні письмових робіт (справа вчителя навчити дитину розміщувати роботу на площині, але точні критерії розміщення вилучено).

ЗМІНЕНО ВИМОГИ до оцінювання письмових робіт учнів під час поточної перевірки:

Рівень навчальних досягнень учня/учениці	Бали	БУЛО Характеристика навчальних досягнень учня/учениці	СТАЛО Характеристика навчальних досягнень учня/учениці
Початковий	1	Робота виконувалась, але допущено 9 і більше грубих помилок	Робота виконувалась, але допущено 12 і більше грубих помилок
	2	Правильно виконано менше 1/3 роботи або в роботі допущено 8 грубих помилок	Правильно виконано менше 1/3 роботи або в роботі допущено 10-11 грубих помилок
	3	Правильно виконано 1/3 роботи або в роботі допущено 7 грубих помилок	Правильно виконано 1/3 роботи або в роботі допущено 8-9 грубих помилок
Середній	4	Правильно виконано 2/5 роботи або в роботі допущено 6 грубих помилок	Правильно виконано 2/5 роботи або в роботі допущено 6-7 грубих помилок
	5	Правильно виконано половину роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 5 грубих помилок	Правильно виконано половину роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 5 грубих помилок
	6	Правильно виконано 3/5 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 4 грубі помилки	Правильно виконано 3/5 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 4 грубі помилки
Достатній	7	Правильно виконано 2/3 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 3 грубі помилки	Правильно виконано 2/3 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 3 грубі помилки
	8	Правильно виконано 3/4 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 2 грубі помилки	Правильно виконано 3/4 роботи або виконано роботу в повному обсязі й допущено 2 грубі помилки
	9	Робота виконана в повному обсязі, але допущено 1 грубу й 1 негрубу помилку	Робота виконана в повному обсязі, але допущено 1 грубу й 1 негрубу помилку
Високий	10	Робота виконана в повному обсязі, але допущено 1 негрубу помилку	Робота виконана в повному обсязі, але допущено 1 негрубу помилку
	11	Робота виконана правильно в повному обсязі окрім завдання підвищеної складності або творчого	Робота виконана правильно в повному обсязі окрім завдання підвищеної складності або творчого характеру
	12	Робота виконана правильно в повному обсязі, в тому числі завдання підвищеної складності або творчого	Робота виконана правильно в повному обсязі, в тому числі завдання підвищеної складності або творчого характеру

Ключові тези: методичні рекомендації до оновлених програм початкової школи

ПРІОРИТЕТ – використання **компетентнісного підходу** в навчанні молодших школярів. Для цього в документі **ДЕТАЛЬНО РОЗ'ЯСНЮЄТЬСЯ**:

- як встановлювати міжпредметні зв'язки (особливо для предметів мовного циклу)
- як проводити інтегровані та бінарні інтегровані уроки, окремо для кожного класу початкової школи, з врахуванням вікових особливостей дітей, визначається програмний матеріал, в рамках якого рекомендовано проводити інтегровані уроки
- як проводити “тематичні дні” (коли всі уроки за розкладом спрямовують на реалізацію єдиної виховної мети, що знаходить логічне продовження у виховному заході)
- як посилити практичну спрямованість навчання (розписано різні організаційні форми, методи навчання, способи навчальної взаємодії).

ДЛЯ ФОРМУВАННЯ І ПЕРЕВІРКИ предметних компетентностей вчитель має використовувати **інтегровані задачі** (спрямовані на застосування учнями способів навчально-пізнавальної діяльності, знань, умінь і навичок для розв'язання певних задач **у змодельованих життєвих ситуаціях**).

ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ прописано особливості запровадження усного курсу в 1 класі, надано методичні рекомендації враховуючи зміни до програм.

ПРОПИСАНО основні зміни для 13 навчальних програм початкових класів.

НАГОЛОШЕНО, що не озвучуються в класі та на батьківських зборах **результати навчальних досягнень** учня/учениці (ця інформація стосується тільки вчителя-учня-батьків (або осіб, які їх замінюють) і має відбуватися описово, з детальним поясненням успіхів і недоліків дитини та доброзичливою допомогою).

РЕКОМЕНДОВАНО користуватись олівцем дітям **у першому класі** - за рішенням учителя, відповідно до рівня готовності дітей. На розсуд учителя допускається **виправлення або гумкою, або закресленням**. Наявність охайних виправлень, здійснених самою дитиною, не впливає на зниження балу за роботу (час і етап переходу на кулькову ручку визначає сам вчитель, індивідуально для кожної дитини).

НЕ РЕКОМЕНДОВАНО вчителям користуватися червоною ручкою при перевірці письмових робіт в адаптаційному періоді (1 клас). Для виставлення оцінок в зошитах і щоденниках можна використовувати колір ручки за вибором вчителя.

НАДАНО ПРИКЛАДИ компетентнісно-орієнтованих завдань та ессе.

ДЕТАЛЬНО ПРОПИСАНО вимоги щодо обсягу домашніх завдань:

- НЕДОПУСТИМИМ вважається перевантаження учнів завданнями, які містяться у додаткових посібниках, зошитах з друкованою основою тощо.
- НАГОЛОШУЄТЬСЯ, що домашні завдання повинні бути **посильними для самостійного** виконання учнями.
- НЕ ЗАДАЮТЬСЯ домашні завдання **на вихідні, святкові та канікулярні дні** (канікули).
- ЛІМІТОВАНО ОБСЯГ домашніх завдань, за витратами часу на їх виконання:
 - У 1 КЛАСІ домашні завдання не задаються.
 - У 2 КЛАСІ витрати часу на виконання домашніх завдань не повинні перевищувати 45 хвилин.
 - У 3 КЛАСІ витрати часу на виконання домашніх завдань не повинні перевищувати 1 години 10 хвилин.
 - У 4 КЛАСІ витрати часу на виконання домашніх завдань не повинні перевищувати 1 години 30 хвилин.